

ԱՐԵՎԵԼԿ

ԽՐԱԳՐԱԳԵՏ Ե. ՕՏԵԱՆ

ՀԻՄՆԵՍԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883

بازار رانتندن ماعدا هر کون نشر اولور . تاریخ تاسیس ۱۸۸۳

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԵՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՑԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՕՒԵՍ - Պ. Լ. Ա. Պ. Ռ.

سخمه
بوی سیاسی غزیه
صاحب امتیاز و مدیری فرہ کین بو باصیابہ
در سعادت - غلطہ
اپونہ بنیاتی بوستہ اجریابہ برار ولایات
ایچون سنکی ۱۰۰۰ آتی آتی ۴ غروشدر

10 ԳՐԱՄ

آره وولك

Journal arménien
DIRECTEUR - PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ՍԱՆՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆԸ

ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ԲԱՐԵՎԵԼԿԻՆ
ՎԱՍ ԱՐԻՍՏԵՅՑ ՓՈՒԿՈՒՄ

Ախրսն, ցուրտ իրականությունները կրա-
ւածէք կուտայ որ աղք. յառաջդիմական
արժան քայլերուն կողմերուն վրայ
խոսուած ասին Սանսարեան վարժարանն
այ գործածուի իրեն օրինակ...

Մենք այ շատ մտնէն ծանօթ ըլլալով
Սանսարեանի ներքին կեանքին, մեր մտ-
քին վրայ զգացած ըլլալով անոր վերջե-
րուն կոտորածը, առանց մանրամասն քա-
ցադարձումներու առաջարկած էինք որ
Սանսարեան վարժարանը առժամային
կերպով փակուի: Այս առաջարկը «Արա-
տաւարան» 659 թիւին մէջ ծանօթ հրա-
պարակագիր Հրանդ էֆ. Կարապետեան
առաջ էր. շատ բնական է որ սուրբ նախ
այ աղջկան կը խորհն, քանի որ քիչերն
են իրականութեան ծանօթ: Ստուգիւն,
ինչպէս Հրանդ էֆ. դիտել կուտայ,
«Միայն դժգոհութիւն, սրտի դառնու-
թիւններ, ցուրտ արտապայտութիւններ չեն
բարեբաղ, սկսած է քիչ մը աւելի եռանդով
չարփել և գործնական զայ մը ասնել:
Առաջարկուած նրապարակային գումար-
ները անկարելի չէ: Սանսարեանը բոլոր
Հայերուն սիրելի է և շատ շատեր կը հետա-
քարտէսն արդիւն կարեւոր ինքնինքնով:
Սակեւ Սանսարեանի կրնայ աղջկան
հաւաքողի մը մէջ ընտել վարժարանին շա-
րաւակը վերջերք, որոշ փաստերով կրնայ
պատկարացնել իրական վիճակը, որք
վերջ ինչ որ ընել նախ ըլլայ, ասին ճայ
անձառի իրաւունքն է պահանջել գործադ-
րութիւնը: և ոչ թէ միայն Պարոյ մէջ
այլև ասին սուր որ կայ Սանսարեանի
պէտք է նորն շարժումը յատուկ իրելի:
Որչափ ալ դրուել ու խոսուի: Սանսարե-
անի մասին քիչ է, քանի կը մնայ նորն
վիճակին մէջ, քանի կը մնայ մասնաւոր
անձանանկու: Գնահատելով անոր արժե-
քը, շահագործութեան ստիպելով,
նկարչին քիչ մը աւելի մտնելու
համար, այսինքն իմ ստուգարիս շատա-
կանց» չլլալը ցուցնելու համար, լաւ է որ
ընդհանուր գծերով ճայ պատկարացնուի
Սանսարեան վարժարանի վերջին հինգ
տարիներու վիճակը: 1906ին աշակերտա-
կան ընդունելու թիւնը երկու ուսու-
ցիչներու և երեք տնտեսիչներու զէնք
օր դաստիարակ եղաւ: Երկու ուսուցիչները
արտաքուսեան: Աշակերտներու կողմէ
ընդարձակ տեղեկագիրք մը պատրաստուե-
լով Պարոյ ինստիտուտի վերջին հինգ
(տեղեկագիրքն ընդունելու թիւնը մանրա-
մասնաւոր ծանօթ է ինձի): Ինստիտուտ-
ի վերջին զինգը Պարոյ էֆ. Գաբրի-
էանը, անոր ստեղծագործութիւնը պատշա-
տանկ եղան երեք տնտեսիչներու (ինչ որ
ստացուց և թէ աշակերտաց բոլորը իրա-
ւար էր) և Պարոյան էֆ. Կարապետեան
հակուսեցաւ, լայն զգրատարար քանի մը
ամիս միայն կրնայ պատշաճաբար և մե-

ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ ԲԱՐՈՎՈՐՈՒՄ

1908ին, ինստիտուտի վերջին իրեն
տնտեսի գրիւնը 12. Էֆ. Կարապետեան, լայն
տարին զբաղած աշակերտներուն նոր ցուցի-
կան, վարժարանը նորէն փակուեց. փոփո-
րկներու մէջ ու նշան էֆ. Կարապետեան
առաւ. 1909ին նորէն նստիկին Կարապետե-
անը ներքին կրնայ վերահասուց (չեմ
զիտակ կրկու տարուան մէջ ինչ կրնայ
որ դաստիարակուող անարար տրտմանցեա-
ու նորէն պաշտօնի անցաւ), աշակերտները
նորէն ընդունաւորուեցաւ ու բոլորովին, վար-
ժարանը կը դառնայ նոր անկարգութեանց
թատրոնաբան: 1910ին Պարոյանը կրնայ
և անոր կը յարգուի իր պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ ԲԱՐՈՎՈՐՈՒՄ

Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

ՄԱՍԻ ԵՒ ՄԱՍԻԿ

Մասի և մասիկի մասին խոսելու համար
անհրաժեշտ է խոսելու մասին պարտաւորան,
սկսելով մասնաւոր այն անօրինակ ու ան-
մեկնելի զէնքերն որ պատահած է Կարապետե-
անի իրաւունքը զիտակ մէջ, ուր ճայ կրնայ մը
յարձակութեան և բանի իրաւունքներուն
համար բոլոր գիւղացիները կրնային գո-
ցիլ, ընտելները անոր ու զիտակ մը կրնայ
իրաւունքներուն կանանց զբաղած մը պարզ-
են, ինչպէս կը հետազոտել Պարոյանը քա-
րան տեղեւոյ Տ. Կրկար քանան, դար-
ման մը և անօրինակութեան մը ինքնզրկով:
Բայց ինչպէս վերահասուց կը տնտեսուի,
կրկու թիւնը անոր մէջ ինքնզրկով:
Կարգի բարձրակ ենք մենք իրաւունքներու
նկարչին պարտաւորանը, զիտակուող և
«բանի», ըստ որում կրկու թիւնը և թէ
յարձակութեան ընդունելու թիւնը մը կրնայ
կրնայ իրաւունքներուն այ կը պատահին
կրկու, ինչպէս այս օրինակ Սանսարեանի մը
մէջ Սարգիս Կարապետեան կրնայ անոր
և Կարապետեանի միջև ինքնզրկով:

